

KAIUN

KULTTUURIOHJELMA 2022–2025

SISÄLTÖ

Alkusanat

1. Tavoitteet ja arvot 6 – 10
2. Mistä kainuulainen taide ja kulttuuri on tehty? 11 – 14
3. Kulttuuriohjelman visio ja lupaukset 15 – 22
 - Taiteesta ja kulttuurista kainuulaisten hyvinvointia ja pitovoimaa 17 – 18
 - Taiteesta ja kulttuurista työtä ja vetovoimaa Kainuuseen 19 – 20
 - Kainuulainen taide, kulttuuri ja luova osaaminen maailmalle 21 – 22
4. Toimenpiteet ja kokeilupilotit 23 – 30
5. Toimijoiden roolit ja yhteistyöverkosto 31 – 36
6. Miten kulttuuriohjelma on tehty ja miten sitä seurataan? 37 – 41

Kulttuuriohjelman huoneentaulu

43

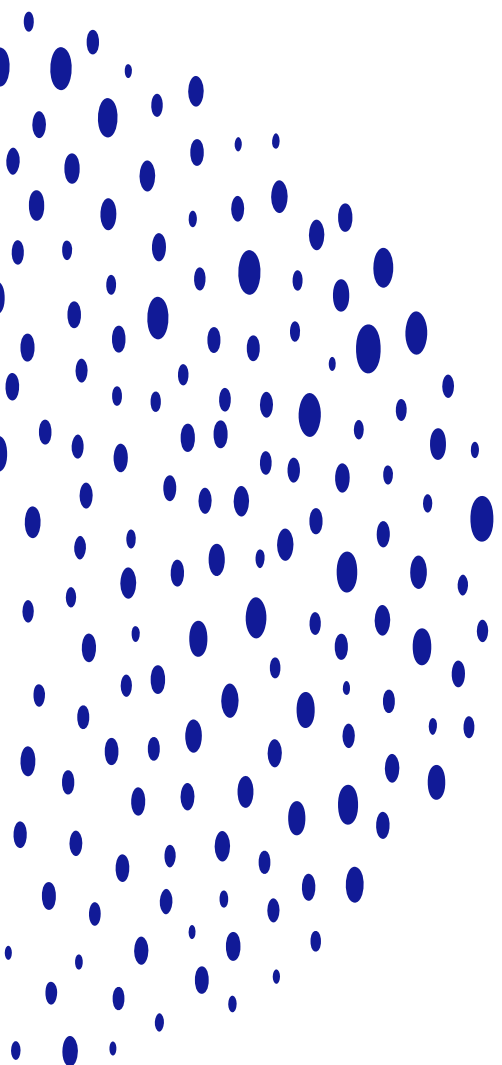

Kainuun kulttuuriohjelma 2025

Kulttuuri luo siivet ja juuret

Kainuun kulttuuriohjelmalla haluamme vahvistaa kulttuurin näkyvyyttä, saavutettavuutta ja merkityksellisyyttä niin kainuulaiselle kuin Kainuun kävijällekin. Kulttuuri on merkityksellinen hyvinvoinnin ja maakunnan pito- ja vetovoimalle. **Kulttuuri luo siivet ja juuret kainuulaisille.**

Kainuun kulttuuritoimijoiden aloitteesta rakennettiin yhdessä kulttuuriohjelma, joka toimii koko maakunnan yhteisenä kehittämisen ja uudistumisen työkaluna. Kulttuuriohjelmatyössä löysimme uudenlaisia tapoja verkostoitua ja lisätä Kainuun taiteen ja kulttuurin yhä parempaa näkyvyyttä. Yhteistyössä tunnistimme esiin konkreettisia askelmia Kainuun kulttuurialan vahvistamiseksi. Kulttuuriohjelma toimiikin tiekarttana vuoteen 2025 saakka kehittämisen tukena. Kulttuuriohjelma täydentää hyvin maakunnallista Kainuu 2025 -ohjelmaa.

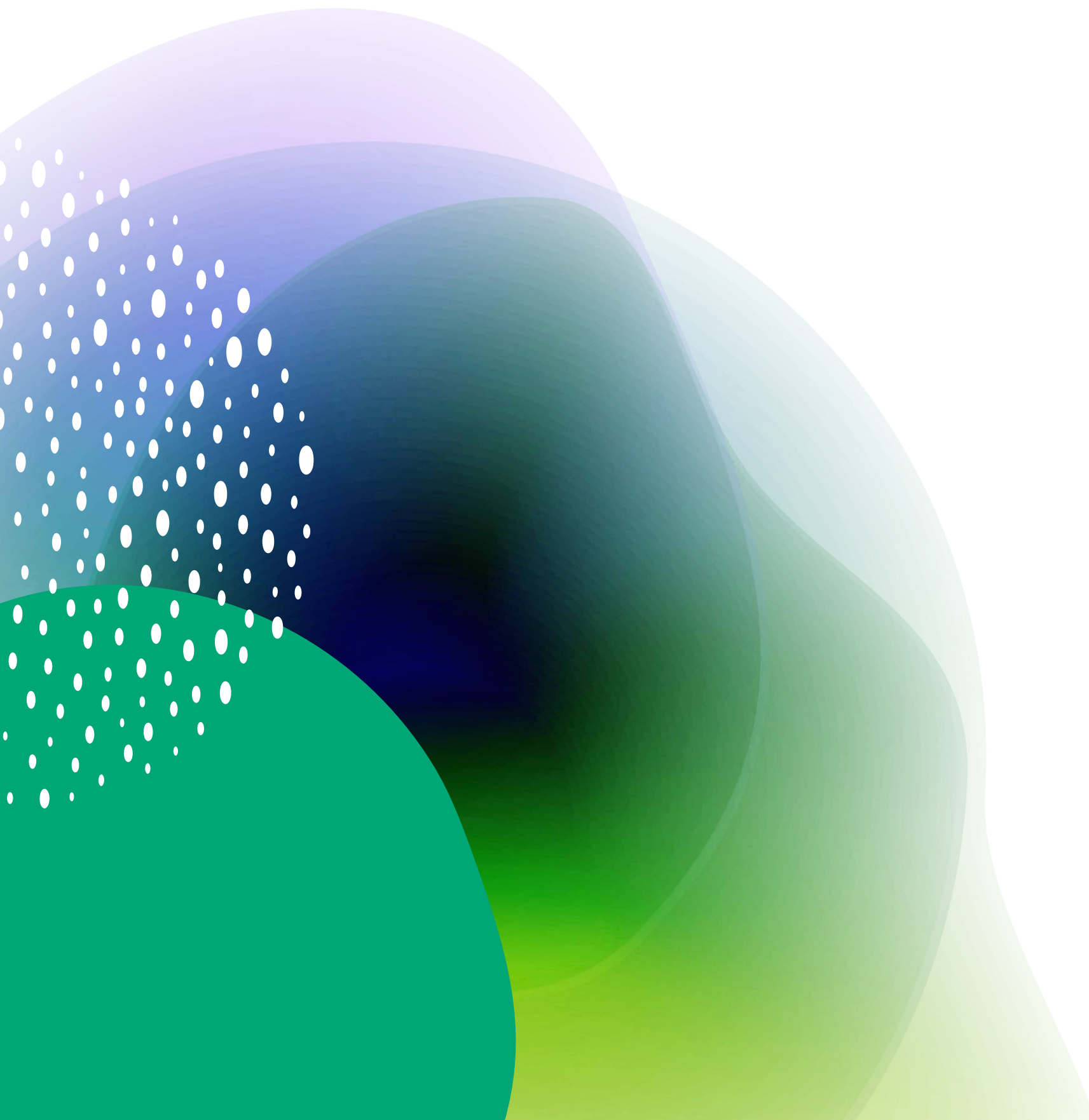

Miksi Kainuulle oma kulttuuriohjelma?

Kainuun kulttuuriohjelma koskettaa jokaista kainuulaista, sillä taide ja kulttuuri ruokkivat ajatuksiamme ja tekemistämme ja tuovat näkyviin maailmaa, jossa elämme. Taide on osa kulttuuria, mutta kulttuuri laajasti kattaa kaiken ihmisen toiminnan.

Kulttuuriohjelma on tehty, **jotta alueen taide ja kulttuuri olisivat yhä paremmin jokaisen kainuulaisen koettavissa ja saavutettavissa.** Kulttuuriohjelma on tehty myös siksi, että taiteen ja kulttuurin tekeminen saisivat Kainuussa yhä enemmän **tilaa, näkyvyyttä, mahdollisuuksia ja yleisöjä.**

“Taide ja kulttuuri ovat elämän suola. Niiden kautta mahdollistuvat kokemukset, joissa yhdistyy elämyksellisyys kaikkien aistien kautta. Taide ja kulttuuri herättävät tunteita, ajatuksia, mielipiteitä, se vihastuttaa, ihastuttaa ja herättää ELOON.”

Kainuulainen kulttuuri ja taide ovat arvokkaita. Ne puhuvat asioista, jotka ovat tärkeitä Kainuussa asuville, siellä vieraileville sekä Kainuusta kiinnostuneille. Ne tuovat esiin mennyttä, tulevaa ja nykyhetkeä. Kulttuurin merkitys näkyy **elämänlaadun ja merkityksellisyyden lisääjänä**, ajattelun ja tunteiden herättäjänä, **elinkeinona**, itsensä toteuttamisen mahdollistajana sekä **Kainuun maineen rakentajana**. Taide ja kulttuuri tekevät Kainuusta elävän maakunnan.

Kulttuuriohjelman tavoitteet & arvot

1

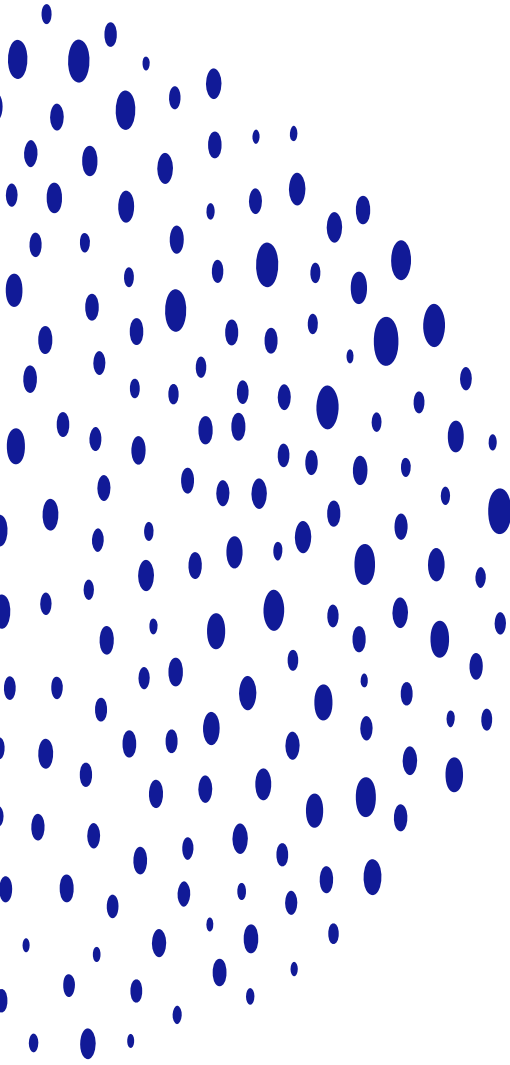

Kulttuuriohjelman tavoitteet

Kenelle?

Kulttuuriohjelma on kutsu mukaan tekemään ja kokemaan, näkemään ja tunnus-telemaan, oppimaan, ihmettelemään ja pitämään hauskaa. Kutsu on tarkoitettu jokaiselle kainuulaiselle; olit sitten taiteen tekijä, kulttuurin ammattilainen, tuottaja, toteuttaja, mahdollistaja tai ihmettelijä, kokija tai kulttuurin suurkuluttaja. Voit olla Kainuussa asuva, Kainuusta poismuuttanut tai Kainuun kävijä. Tärkeintä on, että tiedät, että Kainuussa taide ja kulttuuri saavat kukoistaa, niitä arvostetaan ja tuetaan, ja niiden kokemista suositellaan vahvasti.

Kultturiohjelma energisoi

Mitä?

- Kulttuuriohjelma katsoo vuoteen 2025 asti ja hahmottelee polkuja ja tunnistaa toimenpiteitä tuleville vuosille.
- Ohjelma ottaa huomioon alueen taide- ja kulttuurikenttää ympäröiviä ilmiöitä, trendejä ja tapahtumia, ja rakentaa siltoja niiden välille siten, että ne koituvat kainuulaisen taiteen ja kulttuurin tekemisen hyödyksi.
- Ohjelma innostaa tekemään ja kokemaan, tuo kulttuurin merkitystä näkyviin ja visioi tulevaa.
- Se hahmottelee polkuja, mitä pitkin kulkien Kainuun taide- ja kulttuurielämään rakentuu uutta toimintaa: tapahtumia, näyttelyitä, kirjallisuutta, musiikkia, esityksiä, keikkoja, kokemuksia, matkailuelämyksiä ja uusia avauksia.

“Kainuulaista taidetta ja kulttuuria tehdään vahvalla intohimolla. Se on laadukasta, koska sen tekijät haluavat panostaa intohimoonsa täysillä.”

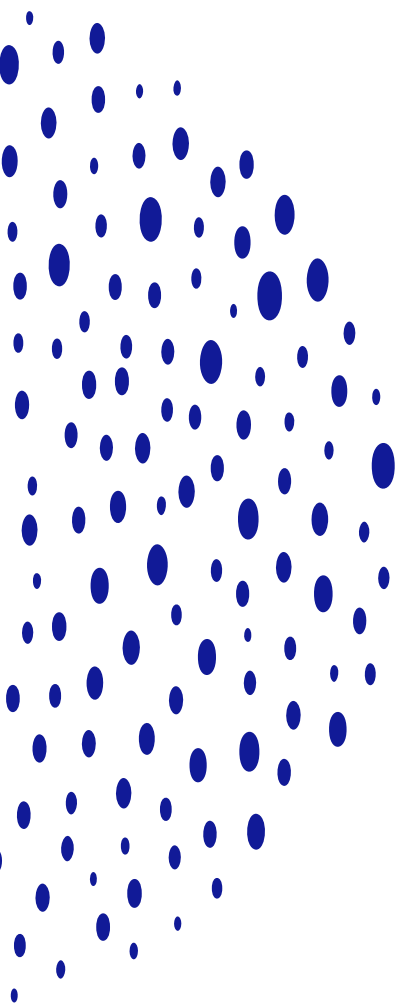

Ohjelman arvot

Kainuun kulttuuriohjelman arvoja ovat
avoimuus, omaperäisyys, laatu,
yhteisöllisyys ja tasa-arvo

Taide ja kulttuuri vaikuttavat kainuulaisten arjen kaikkiin osa-alueisiin. Kulttuuri luo parhaimmillaan **yhteenkuuluvuutta, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta**. Kansanterveyden kannalta taiteen ja kulttuurin vaikutus hyvinvointiin on merkittävä: **kulttuuri edistää hyvinvointia** ja tekee arjesta merkityksellisempää. Kulttuurin saavutettavuuden varmistaminen vahvistaa taiteen hyvinvointia lisääviä vaikutuksia.

Taiteen arvo syntyy kokemisen kautta: elämyksestä, tunteiden herättämisestä ja taiteen esteetiikasta. Uudistuminen edellyttää, että taiteelle annetaan tilaa kokeilla ja tuoda rohkeasti esiin asioita ja ilmiöitä ympäriltämme. Alan osaajat ja tekijät kasvavat ammatillisesti ja tämä kehittyminen on mahdollistettava tukemalla sitä.

Taiteen ja kulttuurin vaikutukset säteilevät laajasti yhteiskuntaan myös taloudelliselta kannalta. Välillisesti ne kasvattavat taloudellista toimeliaisuutta lisäämällä kokijoidensa luovuutta. Taiteella ja kulttuurilla voidaan rakentaa lisää **vetovoimaisuutta, pitoa ja elinvoimaa** moneen eri asiaan. Tuomalla lisää taiteen ja kulttuurin sisältöjä ja elementtejä eri toimialoille ja elinkeinoihin, voidaan niiden merkityksellisyyttä ja vaikuttavuutta lisätä huomattavasti.

Lisäksi on tärkeää, että taide ja kulttuuri saavat luoda parempaa tulevaisuutta omalla toiminnallaan.

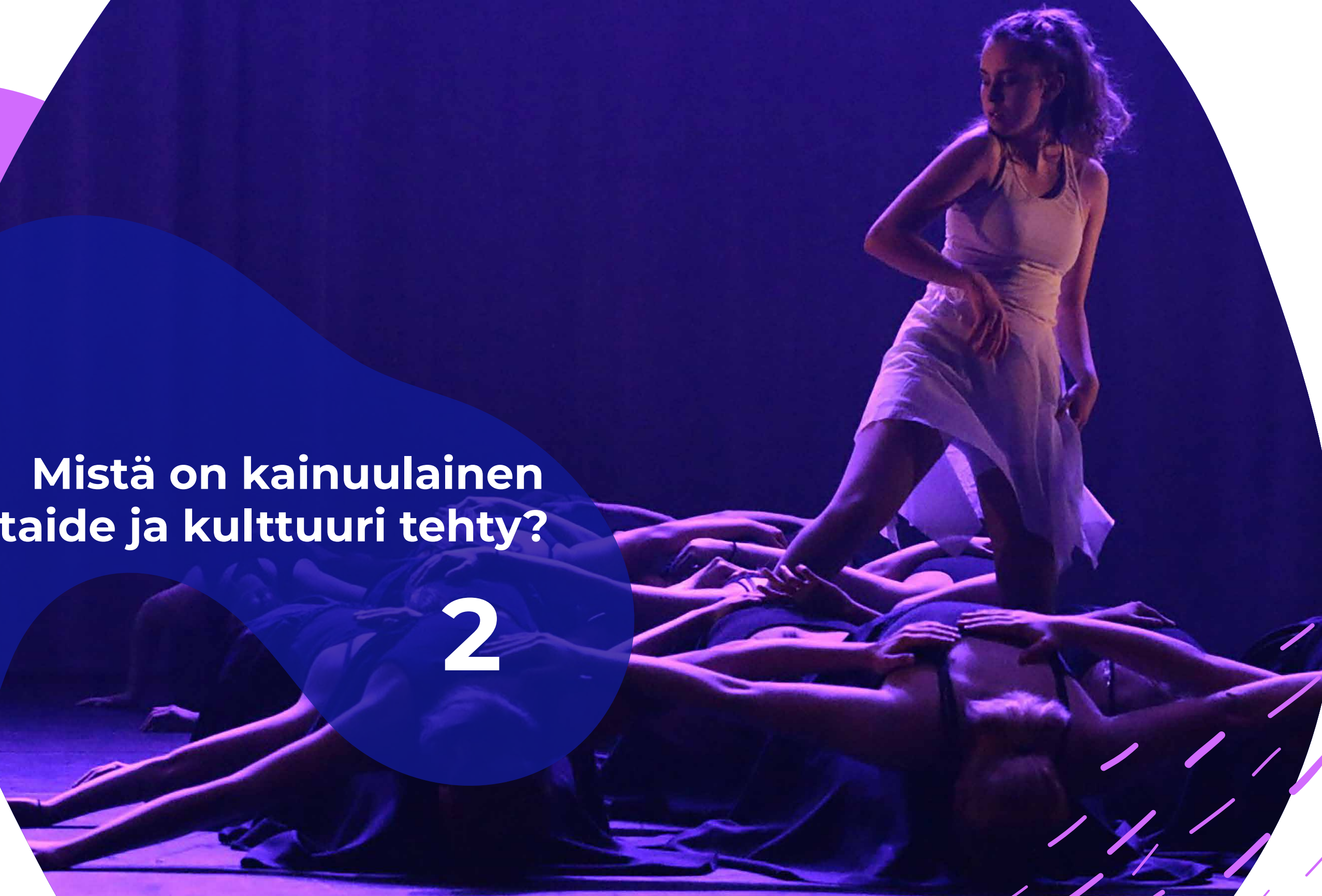
Taiteella on paikkansa **yhteenkuuluvuuden edistämisessä ja ekologisessa jälleenrakennustyössä** ymmärryksen ja näkökulmien lisääjänä. Tekemällä näkyväksi asioita, kutsumalla ja ottamalla ihmisiä mukaan yhteiseen pohdintaan sekä herättämällä tunteita ja ajatuksia näköalat avartuvat menneeseen ja tulevaan. Avoin dialogi edesauttaa luottamuksellisen ilmapiirin syntymistä ja **rakentaa aitoa yhteisöllisyyttä.**

“Kulttuuri on ilmaa, jota hengitän, tapa ajatella ja olla olemassa. Osana yhteisöä ja omana itsenäni.

Taide on kommunikaatiota maailman ja minun välillä. Se viestii siitä, mikä on mahdollista ja miten voidaan asioita kokea. Taide laajentaa maailmankuvaani, se on tutkimusmatka ihmisyyteen.”

**Mistä on kainuulainen
taide ja kulttuuri tehty?**

2

Mistä kainuulainen kulttuuri ja taide on tehty?

Kainuulainen kulttuuri ja taide on aitoa, rohkeaa, omintakeista ja luonnonläheistä

Kainuussa taiteen ja kulttuurin tekemisellä on pitkät perinteet. Kainuussa on paljon kulttuuria, jonka vuoksi alueelle tullaan jo nyt ja joka luo rikasta sisältöä maakunnassa asuvien arkeen sekä juhlaan. Kainuusta on noussut tietoisuuteen **valtakunnallisesti merkittäviä kansallistaiteilijoita**, joiden vaikutus näkyy ja tuntuu alueella yhä.

Kainuusta nousee koko ajan esiin rohkeita ja ajassa kiinni olevia **uusia tekijöitä, yhteisöjä, tapahtumia ja yritystoimintaa**.

Alueella on paljon kansainvälisen tason ja kiinnostavuuden saavuttaneita kokonaisuuksia, tapahtumia, taiteenaloja ja tekijöitä.

Kainuun maantieteellisesti laaja ja syrjäinen sijainti luo vahvan yhteyden luontoon, mikä näkyy taiteen ja kulttuurin sisällöissä, uudenaiaisissa tapahtumakonsepteissa ja mahdollisuuksina kulttuuri-matkailuun. **Alueen perinteet, historia, kulttuuri ja tarinat inspiroivat tuottamaan monipuolista taidetta ja kulttuurin sisältöjä.**

Erityisesti esittävällä taiteella: **teatterilla, tanssilla, musiikilla ja runoudella on Kainuussa monimuotoinen edustus.** Myös **kirjallisuus ja kuvataide** ovat alueella vahvoja.

Kaikkiin edellä mainittuihin taiteenlajeihin liittyy myös paljon erilaisia tapahtumia ja kokonaisuuksia. Kentällä vaikuttava yhteishenki on vahva, sillä tekijät tuntevat usein toisensa. Leimallista kainuulaiselle taiteelle ja kulttuurille on intohimolla tekeminen, rohkeus, omalaa-tuisuus ja yhtäaikaisesti tietynlainen hulluus, ITE -taiteen henki, sekä vahva ammattilaisuus.

Taide ja kulttuuri toteuttavat konkreettisesti Kainuun vasta uudistettua brändiä. Kainuussa — vapauden valtakunnassa — keskiössä ovat tekemisen meininki, vapaus olla oma itsensä ja mahdollisuus toteuttaa sitä, mitä itse on ja mitä haluaa.

“Taide ja kulttuuri ei ole täällä pönötystä, vaan osa tavallista arkea, lähellä ihmisiä.”

• Hiljainen Kansa • Kuhmon kamarimusiikki • Kuhmon Musiikkiyhdistys •
• Puolangan pessimismiooppera • Ärjän taidefestivaali • Elokuvafestivaalit •
• Mustarinda • Kaukametsä • Kuhmo-talo • Joutsentanssi • Luontokeskus Petola •
Arctic Giant Jättiläisten maa • Studio Navetta • Luonnollisesti Oulujärvi •
Riihipiha-museo • Kajaani Dance Festival • Eino Leino-talon kirjailijapäivät •
• Kajaanin Kaupunginteatteri • Sinfonietta Lentua • Teatteri Retikka •
• Eilisen lapset -leluseo • Taidemuseo •

• Kylätapahtumat • Höyrylaiva Kouta • Fishing Club ry • Kulttura •
• Vaara kollektiivi • Kajaanin Runoviikko • Sommelo • Routa Company •
• Elävä ekomuseo • Kulttuuriosuuskunta G-voima • Kainuun museo •
• Rauniokaupunki ry • Sodan ja rauhan asema • Ponnahus galleria •
• Kesäteatterit • Suomussalmi Rock • Kurimo Rock • Veisuvestivaali •
• Juustoleipämessut • Kajaanin Runoviikko • Wanha Kurimo •
• Unescon kirjallisuuskaupunki • Runolaulu-Akatemia •

**Kulttuuriohjelman
visiot & lupaukset**

3

Visiot & lupaukset

Kulttuuriohjelma sisältää visioita ja lupauksia Kainuun kulttuurin ja taiteen tulevaisuudesta. Visiot tähtäävät siihen, että taiteen ja kulttuurin voima pääsevät käyttöön ja tuovat uutta energiaa, toimintaa, hyvinvointia sekä positiivista muutosta laajasti koko Kainuuseen.

Kulttuuriohjelmalla Kainuun liitto, Kainuun kunnat, kehittäjät ja päättäjät sekä Kainuussa toimivat taiteen ja kulttuurin tekijät haluavat edistää ja tukea alueen taide- ja kulttuurikentän toiminnan mahdollisuuksia, kehittymistä ja saavutettavuutta.

Visio 1: Taiteesta ja kulttuurista kainuulaisten hyvinvointia ja pitovoimaa

Lisääntynyt ja saavutettava taide- ja kulttuuritarjonta tuovat hyvinvointia sekä tekijöille että Kainuun asukkaille.

Taide ja kulttuuri ovat olennainen osa lähes jokaista Kainuun maakunnan ydintoimintaa, -palvelua ja -liiketoimintaa, mihin ne tuovat uutta ajattelua, kestäviä näkökulmia, toteutustapoja sekä tuloksellisuutta.

Oman maakunnan taide- ja kulttuurikentästä ja tekemisestä puhutaan ylpeydellä.

Lupaus visiolle 1:

Kainuussa **tunnistetaan ja tunnustetaan taiteen ja kulttuurin hyvinvointia** ja arjen mielekkyyttä lisäävä vaikutus, sekä laaja-alainen **merkitys alueen elinvoimaisuudelle ja uudistumiselle**. Taide- ja kulttuuritoimintaa tuetaan ylläpitämällä ja kasvattamalla alan toimijoiden **osaamista**, edistämällä **työskentely- ja esitystilojen saatavuutta**, lisäämällä taiteen ja kulttuurin näkyvyyttä ja löydettävyyttä alueella tavoitteellisen **viestinnän keinoin**.

Edunvalvonnan ja uusien yhteistyömallien kautta edistetään taiteen, kulttuuritoiminnan ja tekijöiden **rahoitusmahdollisuuksia**.

Ohjelmalla vahvistetaan toimialan aluetaloudellisen ja hyvinvointivaikutusten merkityksen korostamista päättäjien keskuudessa. Tuetaan erilaisten yleisöjen **mahdollisuutta kokea kulttuuria useammin, saavutettavammin ja monipuolisemmin** lisäämällä harrastusmahdollisuuksia ja tukemalla kulttuurin ostamista.

“Taide ja kulttuuri ovat olennainen osa elämää ja arkea.”

Visio 2: Taiteesta ja kulttuurista työtä ja vetovoimaa Kainuuseen

Kainuun taide- ja kulttuurimyönteinen asenne ihastuttaa ympäri Suomen ja kansainvälisesti.

Kainuuseen tullaan ympäri Suomen ja maailmaa **oppimaan, inspiroitumaan sekä kokemaan** ainutlaatuisia taide- ja kulttuurielämyksiä, joiden vaikuttavuuden takaavat alueen luonto sekä korkealaatuiset palvelut.

Kainuu vetää alueelle asumaan **monipuolisia taide- ja kulttuurialan ammattilaisia ja osaajia.**

Lupaus visiolle 2:

Yhteistyötä taiteen ja kulttuurin tekijöiden kesken sekä muiden alojen toimijoiden kanssa tiivistetään Kainuussa. **Rakennetaan tilaisuuksia törmätä, vaihtaa ajatuksia, suunnitella yhteistyötä** ja tarttua yhdessä tunnistettaviin uusiin mahdollisuuksiin.

Kannustetaan tekijöitä ja toimijoita rohkeisiin uusiin avauksiin ja kokeiluihin hankkeiden, koulutuksen, rahoituksen, tilojen ja näkyvyyden avulla.

Rakennetaan aitoa yhteisöllisyyttä, josta ei suljeta ketään ulkopuolelle, ja joka perustuu tasa-arvoiseen, turvalliseen ja ekologisesti kestäväään tekemiseen.

“Taide ja kulttuuri merkitsevät minulle voimavaroja ihmisenä olemiseen, henkisen kasvun eväitä, itseilmaisua, nautintoa, elämän sisältöä ja kohtaamisia kanssaeläjien kanssa.”

Visio 3: Kainuulainen taide, kulttuuri ja luova osaaminen maailmalle

Kainuulaiset taiteen ja kulttuurin tekijät ovat vahva osa globaalia kulttuurikenttää, jota he uudistavat erottuvilla, mielenkiintoisilla ja ajassa kiinni olevilla teoksilla, produktioilla ja sisältökokonaisuuksilla.

Kainuulaiset taiteen ja kulttuurin tekijät, tapahtumat, tuotannot ja yritykset nousevat säännöllisesti esille kansainvälisessä mediassa.

Maakunnan vahva ja omalaatuinen tekemisen tapa ja henki houkuttelevat kansainvälisiä kumppaneita yhteistyöhön.

Lupaus visiolle 3:

Kainuussa uskotaan omaan tekemiseen, mahdollisuuksiin ja osaamiseen. Maakunnassa ymmärretään taiteen ja kulttuurin uutta luova voima, joka ajaa eteenpäin alueen tunnettuutta, veto-voimaisuutta ja innovatiivisuutta.

Vahvistetaan tekijöiden mahdollisuuksia toteuttaa **rohkeita avauksia kansainvälisen yhteistyön osalta** ja kannustetaan esittelemään omaa tekemistä laajemmin.

Kehitetään kansainvälistymiseen liittyvää ammattitaitoa ja **osaamista** koulutuksen keinoin ja lisätään mahdollisuuksia **kansainvälistymiseen rakentamalla verkostoja ja yhteistyöhankkeita**.

Tuetaan tekijöitä tavoitteellisten ja mitattavien markkinointitoimenpiteiden toteuttamisessa ja parannetaan taiteen ja kulttuurin sisältöjen **digitaalisia jakelumahdollisuuksia**.

*“Tehdään innostavasti.
Innostus tarttuu.”*

Toimenpiteet ja kokeilupilotit

4

Toimenpiteet & kokeilupilotit vuoteen 2025

Kulttuuriohjelma sisältää konkreettisia, visioon tähtääviä ja lupauksia lunastavia toimenpiteitä.

Kulttuuriohjelman laadinnassa syntyneitä ja määriteltyjä toimenpiteitä edistetään yhdessä toimijaverkoston yhteistyönä ohjelmakauden aikana.

Toimenpiteet toimivat syötteinä ja **suuntaviivoina maakunnallisen tason kulttuurialan kehitystyössä**. Ohjelman rinnalla on kulttuurin oma **markkinointisuunnitelma**, joka toimii alan toimijoiden oppaana ja konkreettisenä työkaluna Kainuun taide- ja kulttuuritarjonnan viestinnässä ja markkinoinnissa. Ohjelman toteuttajiksi tarvitaan mukaan kaikkia taiteen ja kulttuurin tekijöistä aina alan tukijoihin ja yleisöön.

Kokeilupilottien ympärille voidaan rakentaa tarkempia kehittämisohjelmia, projekteja ja toimenpiteitä edistämään kulttuuriohjelman tavoitteiden saavuttamista.

Toimenpiteet

Visiolle 1: Taiteesta ja kulttuurista kainuulaisten hyvinvointia ja pitovoimaa

1. Taide- ja kulttuurialan toimijoiden ja tekijöiden osaamisen **jatkuva kehittäminen** ja vahvistaminen (tuotanto-, verkosto-, liiketoiminta-, rahoitusosaaminen, markkinointi- ja myyntiosaaminen).
2. **Sisäisen viestinnän kehittäminen** alan toimijoiden välillä maakunnassa.
3. Tavoitteellinen, jatkuva ja mitattavissa oleva **viestintä ja markkinointi paikallisille asukkaille sekä kunnille** taide- ja kulttuurialan sisällöistä, tarjonnasta ja saavutettavuudesta.
4. Taide- ja kulttuurialan toimijoiden keskinäisen **yhteistyön ja toiminnan aktiivinen koordinointi**.
5. Taiteen ja kulttuurin tuotantojen toteutustapojen **yhteiskehittäminen** sekä kokemusten ja hyvien käytäntöjen aktiivinen jakaminen. Minimoidaan resurssien käytön päällekkäisyyksiä, vahvistetaan alan avaintoimijoiden osaamista ja mahdollisuuksia yhteisten tuotantojen, markkinointitoimenpiteiden tai rahoitushankintaprosessien käynnistämiseen ja toteuttamiseen.
6. Taide- ja kulttuurialan toimijat ovat yhteisenä verkostona aktiivisia oman alansa **edunvalvojia** ja vaikuttavat aktiivisesti päättäjiin, kehittäjiin ja rahoittajiin.

Toimenpiteet

Visiolle 2: Taiteesta ja kulttuurista työtä ja vetovoimaa Kainuuseen

1. Taide- ja kulttuurialan toimijoiden aktivoituminen osallistumaan **yhteistyöhön matkailualan toimijoiden kanssa**, jonka kautta voidaan rakentaa **uusia palvelu- ja tuotekokonaisuuksia** sekä kiinnostavia sisältöjä tai edesauttaa olemassa olevien sisältöjen parempaa löydettävyyttä.
2. Taide- ja kulttuurialan sekä matkailutoimialan **yhteismarkkinoinnin** tavoitteellinen, jatkuva ja mitattava toteuttaminen.
3. Kainuun **taiteilijaresidenssikonseptin** rakentaminen yhteistyössä matkailualan toimijoiden kanssa.
4. Taide- ja kulttuurialan toimijoiden yhteistyömallien ja toimintatapojen aktivoituminen myös muille vahvoille maakunnan toimialoille kuten biotalous- ja kaivosteollisuus, hyvinvointi- ja terveysala ja teknologiateollisuus, sekä laajemmin koko **elinkeinoelämän kanssa**.

Matkailutoimialan kanssa luontaisesti rakentuvien yhteistyömallien integrointi muille toimialoille luo uusia rohkeita avauksia ja mahdollisuuksia. Taiteen sisällöistä voidaan tehdä liiketoimintaa ja kulttuuri tukee kaikkea elinkeinoelämää.

Toimenpiteet

Visiolle 3: Kainuulainen taide, kulttuuri ja luova osaaminen maailmalle

1. Taide- ja kulttuurivientiin liittyvän osaamisen kehittäminen koulutuksen keinoin, jossa erityisenä fokuksena tulee olla aineettomien pääomien **tuotteistusosaamisen sekä IPR-oikeuksien kaupallistamiseen** liittyvien mahdollisuuksien yhteiskehittäminen maakunnassa.
2. Kulttuurivientiin liittyvien kansainvälisten **kumppanuuksien kartoittaminen, tunnistaminen**, kontaktien jakaminen sekä uusien kontaktien aktiivinen hankinta.
3. Kulttuuriviennin toimenpiteet nivoutuvat osaksi taiteilijaresidenssikonseptin kehitystoimenpiteitä. Kartoitetaan alueella olevien **kiinteistöjen ja tilojen uudelleen käyttöönottoa** taide- ja kulttuurialan toimijoiden käyttöön. Mahdollistetaan Kainuuseen sijoittuvien ja kutsuttavien kulttuurintekijöiden sekä vierailevien taiteilijoiden houkuttelevuus.
4. **Viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen** sekä tavoitteellinen, mitattava toteuttaminen.
5. Kulttuuriviennin mahdollistamisen tueksi tarvittavien uudenaisten kansallisten ja kansainvälisten rahoitusinstrumenttien ja -mallien kartoittaminen, näiden mallien jakaminen alueella kaikkien tietoisuuteen ja yhteisten **rahoitushakujen toteuttaminen**.
6. Taide - ja kulttuurisisältöjen **digitaalisten jakelumallien selvittäminen** ja mahdollistaminen, mikä voi rakentua etäyhteyksien kautta toteutettaviin livetuoantomalleihin tai sisältöjen jakeluun erilaisen alustaratkaisujen kautta.

Kulttuuriohjelman toimenpiteet

Visio	Ydintoimenpiteet	Avainsanat	Toimijat
VISIO 1 Taiteesta ja kulttuurista kainuulaisten hyvinvointia ja pitovoimaa	Osaamisen jatkuva kehittäminen Toimijoiden välisen sisäisen viestinnän kehittäminen Taiteen ja kulttuurin sisältöjen tavoitteellinen viestintä ja markkinointi paikallisille Yhteisten toimintamallien, tuotantojen toteutustapojen ja rahoitushankinnan mallien yhteiskehittäminen Taiteen ja kulttuurin toimialan edunvalvonta ja paikallinen vaikuttaminen	Luovuus Taidekasvatus Saavutettavuus Osallisuus Identiteetti Kulttuuriperintö Pitovoima	Kainuun liitto Kainuun kunnat Tuottajat, taiteilijat sekä taiteen ja kulttuurin tekijät Rahoittajat, päättäjät ja kehittäjät Yhteistyöyritykset ja yhteisöt

Visio	Ydintoimenpiteet	Avainsanat	Toimijat
VISIO 2 Taiteesta ja kulttuurista työtä ja vetovoimaa Kainuuseen	Taiteen ja kulttuurialan yhteistyön tiivistyminen matkailualan sekä muiden maakunnan vahvojen toimialojen ja elinkeinoelämän kesken Tavoitteellisen ja vaikuttavan yhteismarkkinoinnin jatkuva toteuttaminen Taiteilijaresidenssi-toiminnan rakentuminen profiloimaan maakunnan taiteen ja kulttuurin toimintaa	Yhteistyö Monialaisuus Kulttuurimatkailu Tasa-arvo Turvallisuus Kestävä kehitys Vetovoima	Kainuun liitto Kainuun kunnat Tuottajat, taiteilijat sekä taiteen ja kulttuurin tekijät Rahoittajat, päättäjät ja kehittäjät Yhteistyöyritykset ja yhteisöt
VISIO 3 Kainuulainen taide, kulttuuri ja luova osaaminen maailmalle	Kulttuurivientiin liittyvän osaamisen kehittäminen Kansainvälisten kumppanuuksien ja verkostojen kartoittaminen, tunnistaminen ja aktiivinen hankinta Tavoitteellisen ja vaikuttavan yhteismarkkinoinnin jatkuva toteuttaminen Taide- ja kulttuurisisältöjen digitaalisten jakelumallien rakentaminen	Kansainvälisyys Verkostoituminen Näkyvyys Kainuu-brändi Uudet avaukset Digitaalisuus	Kainuun liitto Kainuun kunnat Tuottajat, taiteilijat sekä taiteen ja kulttuurin tekijät Rahoittajat, päättäjät ja kehittäjät Yhteistyöyritykset ja yhteisöt

Kokeilupilotit

Kulttuurin verkostoitumisen kehittäminen

Taide- ja kulttuuritoimijoiden työtä tuetaan verkostojen luomisella, toimijoiden käyttöön tulevilla selvityksillä, koulutuksilla, tiivistämällä yhteistyötä kuntien elinkeinovastuuhenkilöiden kanssa sekä prosenttiperiaatteen käyttöönotolla. **Osaamisen kehittymistä tuetaan** rahoitusten hakemisessa, myynnissä ja ideoiden pitchaamisessa. Esites-, työ- ja tuotantotilojen lisäämistä kartoitetaan **tyhjiä tiloja uudelleenkäytön** kautta. **Residenssitoiminnasta** rakennetaan Kainuun taide- ja kulttuurialaa merkittävästi profiloiva vahvuustekijä Suomessa ja globaalisti.

Taiteen ja kulttuurin viestintämallin ja saavutettavuuden vahvistaminen

Yhteisen **viestinnän kehittämisellä** tuodaan kainuulainen taide ja kulttuuri paremmin erilaisten yleisöjen tietoon sekä parannetaan sisäistä viestintää toimijoiden kesken. Tukeudetaan kulttuuriohjelman rinnalle rakennettuun **markkinointisuunnitelmaan**, joka sisältää ohjeistuksia, suosituksia ja toimintamalleja. **Selvitetään millaiset digitaaliset työtilat tai yhteistyöalustat** toimisivat parhaiten tiedon välittämistä sisäisesti ja ulkoisesti.

Taiteen ja kulttuurin tuotantojen ja sisältöjen digitaaliset jakelumallit

Uusien mahdollisuuksien löytäminen kainuulaisen taide- ja kulttuuriosaamisen viemiseksi kansainväliselle yleisölle. Esimerkiksi uudet maksulliset **sisällönjakamisen kokeilut**, kuten livestriimaukset, tallenteet, virtuaalimatkat ja -elämykset sekä uudet digialustat. Globaalisti tavoiteltavien, kainuulaisesta ilmaisusta ja sisällöistä kiinnostuneita kohderyhmien tunnistaminen. **Rahoitusmahdollisuuksien kartoittaminen** uusiin rohkeisiin kansainvälisiin kokeiluihin ja **Oulu 2026 kulttuuripääkaupunkiyhteistyö**.

Toimijoiden roolit &
yhteistyöverkosto

5

Toimijoiden roolit & yhteistyöverkosto

Kainuun taide- ja kulttuurikenttä koostuu monimuotoisesta toimijoiden joukosta. Yhteistyö taide- ja kulttuurialan toimijoiden välillä sekä yli erimialarajojen on ensiarvoisen tärkeää alueen taide- ja kulttuurialan menestymisen näkökulmasta.

Toimijoihin kuuluu taiteilijoita, tuottajia, yhteisöjä, sekä taidelaitoksia, tapahtumia ja residenssejä. Joukkoon kuuluvat myös alan kehittäjät, rahoittajat, oppilaitokset, kunnat ja muut tukijat.

Monitahoinen, aktiivinen kulttuuriyleisö sekä taiteen ja kulttuurin sisällön kuluttajat ovat merkityksellisiä tekemisen kohteita, kokijoita ja kainuulaisen kulttuurin suosittelijoita.

Kulttuuriohjelman toimenpiteiden toteuttamisessa jokaisella toimijalla on tärkeä rooli ja jokainen toimijataho voi olla toimenpiteen käynnistäjä, toteuttaja, mahdollistaja tai hyödyntäjä.

Tuottajat, taiteilijat sekä taiteen ja kulttuurin tekijät

Taiteen ja kulttuurin sisällön tuottajat, taiteilijat, tekijät ja osaajat toteuttavat tinnimättömästi käytännössä kainuulaisen taiteen ja kulttuurin ilmentymistä. Tuottajat, taiteilijat ja kulttuurin tekijät toimivat tiiviissä verkostomaisessa yhteistyössä ja viestivät aktiivisesti toiminnastaan maakunnan sisällä sekä sen ulkopuolelle.

Kainuulaisen taiteen ja kulttuurin tekijät ovat elämänlaadun ja merkityksellisyyden lisääjiä, ajattelun ja tunteiden herättäjiä, itsensä toteuttamisen mahdollistajia, yrittäjiä ja elinkeinoedellytysten luoja sekä Kainuun maineen rakentajia.

Taiteen ja kulttuurin tekijät voivat toimia ohjelmaan määriteltyjen toimenpiteiden toteuttajina sekä toimenpiteiden kohteina.

Kainuun liitto

Kainuun liitto vastaa maakunnan yleisestä aluekehittämisestä ja toimii alueen elinkeinojen edistäjänä. Kainuun taide- ja kulttuurialan toiminnan osalta Kainuun liitto vastaa ensisijaisesti edunvalvonnasta, sekä toiminnan koordinoinnista.

Lisäksi liitto vastaa toimialan kehittämiseen liittyvien hankkeiden suunnittelusta ja toteuttamisesta yhteistyössä alueen toimijaverkoston kanssa, sekä hankkeiden hallinnoinnista.

Kainuun liiton toiminnan myötävaikutuksella alueen taide- ja kulttuurialan toimijat voivat edistää merkittävästi omia kansainvälistymiseen, matkailuun ja vientiin liittyviä toimenpiteitään.

Kainuun liiton vastuulla on yhdistää, innostaa ja kutsua toimijoita yhteistyöhön ja mahdollistaa osaltaan ohjelman toimenpiteiden toteutuminen.

Rahoittajat, päättäjät & kehittäjät

Rahoittajat, päättäjät ja kehittäjät muodostavat taide- ja kulttuurialalle monimuotoisen toiminnan mahdollistamisen edellytykset, asettavat toimialan tekemisen osaksi yhteiskunnan rakenteita sekä edesauttavat toimenpiteillä merkittävästi myös taide- ja kulttuurialan kehittymistä.

Rahoittajien, päättäjien ja kehittäjien vastuulla on mahdollistaa osaltaan toimenpiteiden toteutuminen sekä tukea kainuulaisen kulttuurialan toimintaympäristön kehittymistä.

Kainuun kunnat

Kainuun kunnat ovat merkittävässä roolissa taide- ja kulttuurialan toimintakentällä. Kunnat toimivat sekä mahdollistajina että toimintaympäristöjen ja puitteiden luojina. Kunnat edesauttavat omalla toiminnallaan taiteen ja kulttuurin rakenteiden kehittymistä alueilla, tukevat omilla hankinnoillaan kulttuuripalveluiden saatavuutta kunnissa sekä toimivat myös itse palveluiden tuottajina. Yksi merkittävä toiminnan muoto ovat erilaiset kulttuuritoiminnan edistämiseen ja kehittämiseen tähtäävät hankkeet.

Kainuun kunnat ovat mahdollistajia, tukijoita, työllistäjiä ja yhteistyökumppaneita sekä vastaavat osaltaan paikallisten asukkaiden kulttuurihyvinvoinnista ja varmistavat, että heikommassa asemassa olevilla on myös mahdollista kokea kulttuuria.

Yhteistyöyritykset & yhteisöt

Taide- ja kulttuuriala tarvitsee ympärilleen vahvat yhteistyöverkostot, kumppanuudet ja verkostot, joiden kanssa voidaan toimia eritasoisessa yhteistyössä. Matkailun toimiala on erityisen merkityksellinen yhteistyötaho Kainuun taide- ja kulttuurialan toimijoille ja yhteistyö konkretisoituu jo nyt erilaisten yhteisesti tuotettujen palveluiden, toimintamallien tai markkinointitoimenpiteiden kautta. Samaa yhteistyön mallia on luontevaa laajentaa muihin luovien alojen parissa alueella toimiviin tahoihin sekä rakentaa rohkeasti yhteistyön ja kumppanuuksien malleja myös näiden alojen ulkopuolella oleviin toimialoihin.

Yhteistyöyritykset ja yhteisöt ovat määriteltyjen toimenpiteiden mahdollistajia, yhteistyökumppaneita sekä toiminnan kohteita. Lisäksi yhteistyöyritykset ja yhteisöt ovat maakunnan kulttuurialan toiminnan tukijoita ja palveluiden tilaajia sekä erilaisten tuotantojen ja palveluiden tasa-arvoisia yhteistuottajia.

Kulttuuriyleisö

Paikallinen, kotimainen ja kansainvälinen kainuulaisen kulttuurin kohdeyleisö sekä kainuulaisen taiteen ja kulttuurin sisällön kuluttajat ovat merkityksellisiä toiminnan ja tekemisen kohteina, kokijoina ja kainuulaisen kulttuurin suosittelijoina. Kainuulaisella taiteella ja kulttuurilla on aina itseisarvonsa, mutta **kohdeyleisöt ja kokijat mahdollistavat osaltaan taiteen ja kulttuurin toimintaedellytysten toteutumisen alueella.**

**Miten ohjelma on tehty &
miten sitä seurataan?**

6

Miten ohjelma on tehty?

Ohjelma on Kainuun liiton tilaama, ja se on toteutettu syksyn 2021 aikana Flowhousen fasilitoimalla työpajatyöskentelyllä. Mukana työpajatyöskentelyssä on ollut alueen taiteen ja kulttuurikentän toimijoita, kuntien edustajia sekä muita taidetta ja kulttuuria koskettavien sidosryhmien ja toimialojen edustajia.

Työn tukena on toiminut digitaalinen työtila Howspace, joka on mahdollistanut kaikille toimijoille työhön osallistuneiden tahojen työn seurannan, osallistumisen työskentelyyn ajasta ja paikasta riippumattomasti sekä mahdollisuuden vaikuttaa ohjelman sisällön muodostumiseen läpinäkyvästi.

Kulttuuriohjelma yhteistyössä toimijoiden kanssa

Kulttuuriohjelman valmistelun tueksi laadittiin syksyllä 2021 lähtötilanneanalyysi. Kainuulaisen taide- ja kulttuurialan lähtötilan kartoitustyötä jatkettiin ensimmäisen yhteisen työpajan yhteydessä. Niiden työskentelyn pohjalta tunnistettiin taide- ja kulttuurialan tärkeimmät kehityskohteet, joihin ohjelman toimenpiteet pyrkivät vastaamaan.

Muut kaikille avoimet työpajat, joita toteutettiin sekä etäyhteyden että Kajaanissa toteutetun ”livetööpajan” muodossa, käsittelivät kulttuuriohjelman tavoittei-

den ja toimenpiteiden määrittelyä, markkinoinnin ydinviestejä, kohderyhmiä sekä tavoiteltavia mielikuvia.

Työn ohjaamiseen perustettiin ohjausryhmä. Ohjausryhmän kanssa määriteltiin tarkemmin myös eri toimijoiden rooleja, toimintamallia sekä päätettiin ohjelman lopullisesta muodosta. Ohjausryhmä kokoontui ohjelman laadinnan aikana yhteensä neljä kertaa.

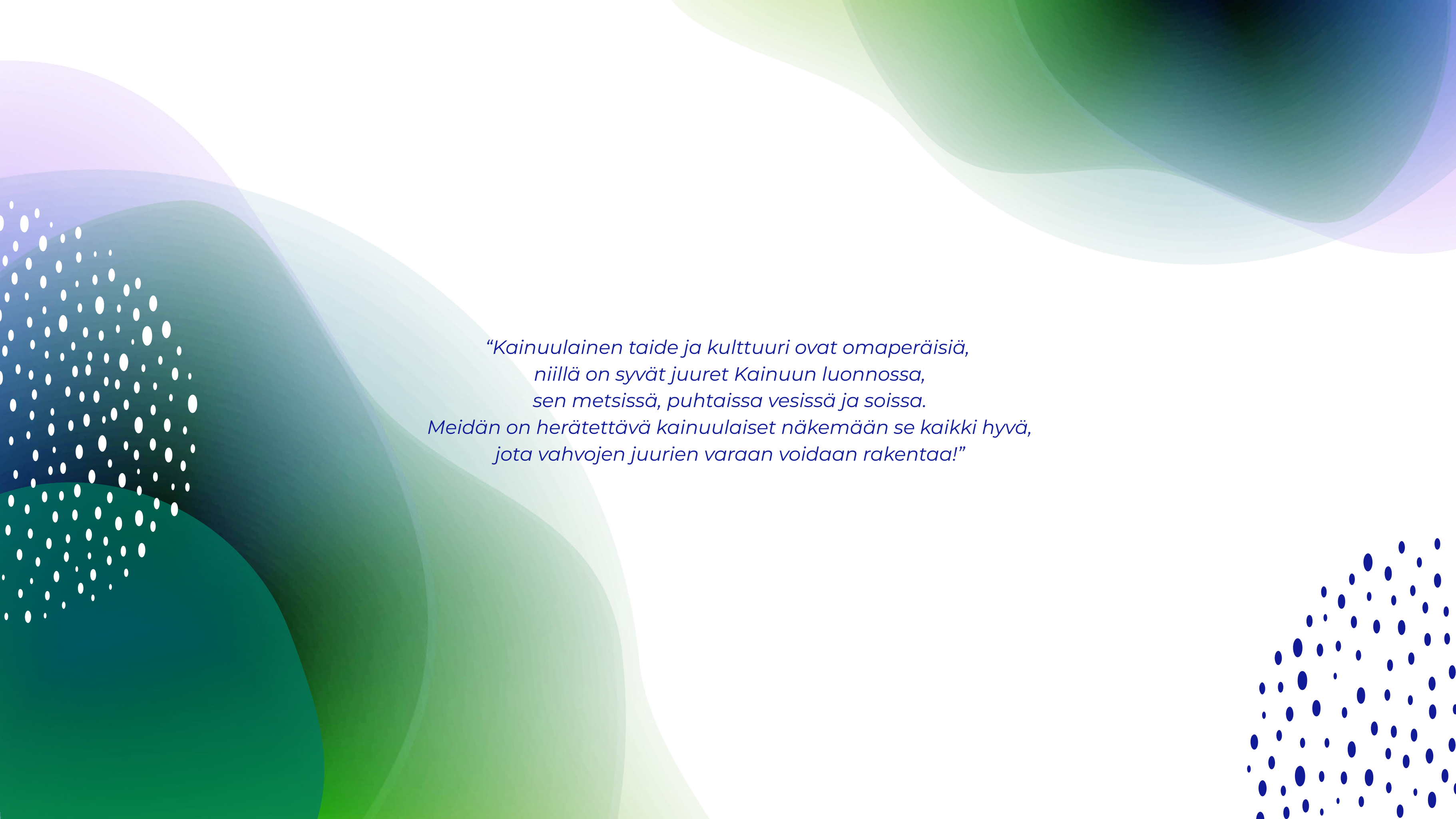
Kulttuuriohjelman toimenpiteiden seuranta

Kainuun liitto vastaa maakunnan taiteen ja kulttuurin kehitystyön koordinoinnista ja ohjaa kulttuuri-ohjelman toimenpiteiden seuranta ohjelmakaudella 2022 — 2025.

Seurantamallilla varmistetaan, että kulttuuriohjelman toimenpiteet, tavoitteet sekä kokeilupiloteissa tunnistetut kehityskohteet etenevät systemaattisesti.

Seurantamalli rakentuu seuraavista tekijöistä ja mittareista:

- Taide- ja kulttuurisisältöjen määrä maakunnassa
- Taiteen ja kulttuurin kehittämiseen kohdistuva kokonaisrahoitus
- Taiteen ja kulttuurin aluetaloudellinen vaikutus
- Kansainvälisten tuotantojen määrän kasvu
- Yhteismarkkinoinnin tuloksellisuus ja markkinoinnille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- Toimialan tekijöiden ja tuottajien osaamisen kasvu
- Kulttuurin hyvinvointivaikutukset paikallisten asukkaiden keskuudessa (TEAvisari-työkalun hyödyntäminen)

*“Kainuulainen taide ja kulttuuri ovat omaperäisiä,
niillä on syvät juuret Kainuun luonnossa,
sen metsissä, puhtaissa vesissä ja soissa.
Meidän on herätettävä kainuulaiset näkemään se kaikki hyvä,
jota vahvojen juurien varaan voidaan rakentaa!”*

Yhteisöllisyys,
merkityksellisyys ja erilaisten
tunteiden kokeminen

Kulttuuriohjelma
energisoi

Hiljaisuuden ja oman
sisäisen voiman
kuuleminen

Vapauden tunne -
Kainuu jää minuun pysyvästi

Kulttuuri luo
siivet ja juuret

Kainuun ja
kainuulaisuuden
näkeminen
uusin silmin

TOIMENPITEET 2.

- Yhteistyön tiivistäminen matkailun, muiden toimialojen ja elinkeinoelämän kanssa
 - Tavoitteellinen yhteismarkkinointi
 - Taiteilijaresidenssitoiminnan kehittäminen

TOIMENPITEET 1.

- Osaamisen jatkuva kehittäminen
- Toimijoiden välisen viestinnän kehittäminen
- Kulttuurisältöjen viestintä ja markkinointi
 - Yhteiskehittäminen toiminnassa, tuotannoissa ja rahoituksen haussa
 - Edunvalvonta ja paikallinen vaikuttaminen

TOIMENPITEET 3.

- Kulttuurivientiosaamisen kehittäminen
- Verkostoituminen kansainvälisesti ja kumppanuushankinta
 - Tavoitteellisen yhteismarkkinointi
 - Digitaalisten jakelumallien rakentaminen

LUPAUS 1.

Hyvinvointivaikutukset ja saavutettavuus, osaamisen kasvattaminen, työ- ja esitystilojen saatavuuden ja kulttuurin näkyvyyden lisääminen, edunvalvonta ja rahoitusmahdollisuudet.

LUPAUS 2.

Yhteistyön lisääminen, verkostoituminen, rohkeat uudet avaukset ja aidon yhteisöllisyyden tukeminen, tasa-arvo ja kestävä tekeminen.

LUPAUS 3.

Uutta luova voima, innovaatiot, alueen tunnettuuden edistäminen kulttuurin kautta, rohkeus tehdä ja kansainvälistyä, ammattitaidon kehittäminen, verkostot ja yhteistyöhankkeet, viestintä, markkinointi ja digitaalinen jakelu.

VISIO 1.

Taiteesta ja kulttuurista kainuulaisten hyvinvointia ja pitovoimaa

VISIO 2.

Taiteesta ja kulttuurista työtä ja vetovoimaa Kainuuseen

VISIO 3.

Kainuulainen taide, kulttuuri ja luova osaaminen maailmalle

Tuottajat & taiteilijat

Arvot

Kainuun liitto

Kainuun kunnat

Taiteen & kulttuurin tekijät

Kulttuuriyleisö

Kainuun taiteen & kulttuurin ominaispiirteet

Yhteistyöyritykset ja yhteisöt

Rahoittajat

Kehittäjät

Päätäjät

**KA
I
U
U
N**

Kulttuuriohjelman löydät osoitteesta:
www.kainuunliitto.fi/tietopalvelut/julkaisut/

Lue lisää osoitteessa:
www.kainuunliitto.fi/yhteistyo/hankkeet/kulttuuri-kainuu